

tepliktige som kunne legges til grunn for deltakerfastsetting, og at skattekontoret skulle foreta slik ny fastsettelse basert på utfyllende rapportering.⁵

Skattekontorets vedtak ble opphevet og sendt tilbake til skattekontoret for ny behandling.

Saken er publisert med referansen [SKNS1-2022-71](#).

Kostnader til forvaltning av aksjer og fond

Den skattepliktige hadde i 2020 en skattepliktig gevinst ved realisasjon av aksjer på kr 1 314 028. I tilknytning til forvalt-

5 Skatteforvaltningsloven § 5-1, og omtalen av bestemmelsen i Prop. 38 L (2015-2016) pkt. 11.2.1.2 og 11.2.3.

ning av aksjefond på aksjesparekonto og kjøp og salg av aksjer hadde han hatt en del kostnader til avis, data/telefon og kostnader til forvaltningshonorar.

I sin innstilling vurderte sekretariatet hvilke av den skattepliktiges kostnader som måtte anses som private og hvilke som hadde tilstrekkelig tilknytning til hans forvaltning av aksjefond.⁶ Bare forvaltningshonoraret ble ansett for å være fradragsberettiget.

Avisen hadde ikke noen særskilt finansprofil, og den skattepliktige hadde heller ikke sannsynliggjort hvorfor den var nødvendig for å sikre kapitalinntekten. Når det gjaldt telefon og data, mente sekretariatet at dette var en utgift som

6 Skatteloven § 6-1.

den skattepliktige ville hatt uavhengig av kapitalinntekten, og at privat bruk derfor var hovedformålet.

Hva gjaldt kostnadene til formuesforvaltning, viste sekretariatet til at gevinst ved realisasjon av aksjer knyttet til aksjesparekonto er fritatt for skatt, og at tap ikke er fragsberettiget.⁷ Videre påpekte sekretariatet at årlig forvaltningskostnad i aksjefondet går til direkte fradrag i fondets avkastning. Ved at de fradragsførte forvaltningskostnadene i dette tilfellet ikke var belastet aksjesparekontoen, men direkte fra annen bankkonto, ble den skattepliktige innrømmet fradrag.

Saken er publisert med referansen [SKNS1-2022-72](#).

7 Skatteloven § 10-21 (3).

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av Inge Morten Braut, Senior Manager og faglig rådgiver i fagavdeling regnskap i EY.

Klima og makroøkonomiske forhold i fokus

ESMAs prioriteringer for 2023

Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten (ESMA) har offentliggjort sine prioriteringer for kontrollen av årsrapportene for 2023.¹ For tredje år på rad prioriteres opplysninger om klimarelaterte forhold. Makroøkonomiske forhold blir som for 2022 også et av de områdene som ESMA vil se nærmere på.

Master i regnskap og revisjon
Inge Morten Braut
Senior Manager EY

Bakgrunn

Hver høst offentliggjør ESMA sine prioriteringer for gjennomgangen av årets årsrapporter. ESMA gjennomfører ikke selv tilsyn, men nasjonale tilsynsmyndigheter ser hen til ESMA ved fastsettelse av egne prioriteringer. I Norge offentliggjør Finanstilsynet sine egne

prioriteringer basert på ESMAs, med eventuelle særnorske tillegg. ESMAs prioriteringsdokument gir dermed nyttig innsikt i hvilke områder og problemstillinger norske foretak bør vie særlig oppmerksomhet ved utarbeidelsen av årsrapportene for 2023. ESMAs prioriteringer deles inn i: 1) finansiell rappor-

1 https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-10/ESMA32-193237008-1793_2023_ECEP_Statement.pdf

tering, 2) ikke-finansiell rapportering, og 3) andre forhold. I denne artikkelen er det hovedsakelig fokus på prioriteringene knyttet til den finansielle rapporteringen.

Finansiell rapportering

Klima

ESMA erkjenner at betraktninger rundt klima får stadig mer relevans for brukerne av årsrapportene og for tredje år på rad er klima inkludert som ett av ESMA's prioriterte områder. Årets publikasjon forsterker og bygger videre på kravene i de to foregående årene. ESMA viser også til IASBs publikasjon² om klimaeffekter i regnskapet, samt sin egen eksempelsamling med den trefendte tittelen, «The heat is on³».

Behandling av klimarelatert risiko gjennom hele årsrapporten

Konsekvent behandling av klimarelaterte forhold i hele årsrapporten er et sentralt element for å redusere risikoen for grønnvasking. Internkonsistens var også fremhevet i fjorårets fokusområder og ESMA fortsetter å poengtere at det må være «en rød tråd» i bruk av klimaforutsetninger i estimater og målinger.

Eventuelle avvik mellom forutsetninger benyttet i eksempelvis nedskrivningstester og forutsetninger benyttet i regnskapsprodusentens klimarelaterte forpliktelser, planer og strategi, skal forklares.

Regnskapsføring av utslippskvoter og sertifikater for fornybarenergi

I likhet med intern konsistens så gjentar ESMA at regnskapsprodusentene må gi informasjon om regnskapsprinsippene som brukes for innregning, måling og presentasjon av vesentlige utslippskvoter og fornybarenergisertifikater. Opplysninger bør forklare hvordan ordningene påvirker regnskapsprodusentens resultat og finansielle stilling, herunder

opplyse om hvilke spesifikke regnskapslinjer som er påvirket.

Nedskrivning av ikke-finansielle eiendeler

Ved vurdering av indikatorer for nedskrivning av ikke finansielle eiendeler må regnskapsprodusentene inkludere risikoen som oppstår fra vesentlige klimarelaterte forhold. Dette kan eksempelvis gjøre seg gjeldende ved måling av bruksverdi der ledelsen bør vurdere hvordan klimarelaterte forhold påvirker de økonomiske forutsetningene som inngår i ledelsens beste estimat av eiendelens fremtidige kontantstrømmer.

ESMA forventer at regnskapsprodusenter opplyser om klimarelaterte forutsetninger som anses å være blant nøkkelforutsetningene. ESMA forventer også at det gis informasjon hvis klimarelaterte forhold påvirker andre forutsetninger slik som ledelsens forretningsplan for eiendelen, diskonteringsrenten eller vekstraten.

Andre forhold

Kraftavtaler (Power Purchase Agreements – PPA) blir stadig mer utbredt, og ESMA forventer at det gis detaljer om avtalenes karakteristika som for eksempel; prisvilkår, volum, varighet og hensikten med avtalen. Videre forventes informasjon om den regnskapsmessige behandlingen, herunder eventuell bruk av «eget bruk-unntaket» i IFRS 9 *Finansielle instrumenter*.

ESMA avslutter sin omtale om klimarelaterte forhold ved å poengtere vurderinger spesifikke for finansinstitusjoner. Det forventes at finansinstitusjoner som tilbyr grønn finansiering, gir en beskrivelse av denne typen utlån. Dette for å gjøre brukerne av regnskapene i stand til å forstå konsekvensene og vurdere arten og omfanget av de spesifikke risikoene knyttet til slike finansielle instrumenter.

I tillegg bemerker ESMA at klimarisiko er i ferd med å bli en vesentlig faktor som påvirker bankenes forventede kredittapp, og at dette bør innarbeides tilstrekkelig i bankenes rammeverk for

vurdering av forventede kredittapp. ESMA oppfordrer derfor bankene til å styrke sin innsats for å fange opp klimarisikoens innvirkning på tapsavsetninger og at det gis tilstrekkelig med informasjon rundt dette.

Makroøkonomiske forhold

ESMA vurderer makroøkonomiske forhold som et viktig område ved utarbeidelse av regnskap for 2023. Økende rentenivåer med påvirkning på finansiering og refinansiering, samt annen finansiell risiko, omtales. Dagens rentenivå kan også gi utfordringer på likviditetsrisiko. ESMA avslutter omtalen av makroøkonomiske forhold ved å fremheve utfordringer rundt virkelig verdimålinger og tilhørende noteopplysninger.

Økning i rentenivå og påvirkning på finansiering

Et stadig økende rentenivå vil gi effekter for de fleste regnskapsprodusenter, men særlig for selskaper med høy gjeldsgrad. ESMA skriver at det må forklares hvordan virkningen av det økte rentenivået påvirker regnskapsprodusentenes risikoeksponering og hvordan risikoene håndteres. ESMA minner om sensitivitetsanalysen for renterisiko og at den økte volatiliteten i rentemarkedet kan påvirke selskapenes vurdering av hva som antas å være et «rimelig mulighetsområde» for endring i den aktuelle risikovariabelen.

Høy inflasjon og volatile renter kan ifølge ESMA påvirke regnskapsprodusentenes evne til å oppfylle finansielle lånevilkår. Som eksempel trekker ESMA frem at renteeffekter kan gi reduksjon i virkelig verdi av investeringseiendommer, noe som isolert sett vil lede til reduksjon i egenkapital og dermed kan påvirke regnskapsprodusentens evne til å overholde lånevilkår. Det må derfor vurderes om det skal gis informasjon om avtaler og virkninger av mulige brudd på lånevilkår.

Likviditetsrisiko

IFRS 7 *Finansielle instrumenter – Opplysninger* krever at regnskapsprodusenter gir en

² [effects-of-climate-related-matters-on-financial-statements.pdf \(ifrs.org\)](https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/2022-05-11-effects-of-climate-related-matters-on-financial-statements)

³ [ESMA32-1283113657-1041 Report – Disclosures of Climate Related Matters in the Financial Statements \(europa.eu\)](https://www.esma.europa.eu/press/news/2022-05-11-effects-of-climate-related-matters-on-financial-statements)

forfallsanalyse over finansielle forpliktelser, og beskriver hvordan likviditetsrisikoen i forpliktelsene håndteres. Det skal fremlegges et sammendrag av kvantitative data om eksponering for likviditetsrisiko, samt en forklaring på hvordan disse dataene er fastsatt. ESMA minner regnskapsprodusentene om at det er de udiskonterte kontantstrømmene som skal oppgis i forfallsanalysen, og at det dermed kan være avvik fra beløp som er inkludert i balansen. Utstedere bør også merke seg at når det gjelder rentebærende gjeld, skal ikke bare hovedstolen, men også rentebetalinger inkluderes i beløpet som inngår i forfallsanalysen.

ESMA bemerker at i volatile markeder kan likviditetsrisikoen økes som følge av at det stilles ytterligere sikkerhet til marginkrav ved handel av derivater. Regnskapsprodusentene må gi kvalitativ og kvantitativ informasjon og forklare hvordan likviditetsrisikoen rundt dette styres.

ESMA minner også om at finansinstitusjoner med låntakere som er utsatt for refinansieringsrisiko, nøye må vurdere og gi informasjon om hvordan denne risikoen påvirker den forventede kredittapsvurderingen (ECL). Som eksempel på låntakere med refinansieringsrisiko trekker ESMA frem næringseidomsinvesteringer.

Krav til sikringsbokføring

Dagens makroøkonomiske klima kan også påvirke regnskapsprodusenters mulighet til å anvende sikringsbokføring. Regnskapsprodusentene må derfor blant annet vurdere om en forventet transaksjon fremdeles kan anses å være «svært sannsynlig», samt om en økt risiko for motparts mislighold vil medføre opphør av sikring. I slike tilfeller oppfordrer ESMA til å gi detaljerte opplysninger om sikringseffektivitet og informasjon om eventuelle opphør av sikringsforhold.

Virkelig verdi av investeringseiendommer
IAS 40 *Investeringseiendom* oppfordrer til bruk av uavhengige takstmenn ved fastsettelse av virkelig verdi av investeringseiendom.

ringseiendom. Bruk av eksterne eksperter fratar imidlertid ikke regnskapsprodusentene fra ansvaret med å sikre at de anvendte virkelig verdi-målingene er i samsvar med kravene i IFRS 13. ESMA forventer derfor at regnskapsprodusentene innhenter detaljert informasjon om verdsettelsen, og at regnskapsprodusentene forklarer de viktigste forutsetningene, herunder input som er benyttet i verdsettelsen.

ESMA observerer at virkelig verdimåling av investeringseiendom noen ganger er basert på priser som er benyttet i sammenlignbare transaksjoner («markedsmetoden»). I situasjoner med nedgang i aktiviteten for eiendomsmerkene, kan det være begrenset informasjon om sammenlignbare transaksjoner, og bruk av markedsmetoden blir dermed mer utfordrende. I tillegg vil ofte priser observert i tidligere perioder ikke reflektere de makroøkonomiske forholdene på balansedagen. Det kan derfor være påkrevd at regnskapsprodusentene må benytte ytterligere verdsettelsesmetoder for å forsikre seg om at estimatet er innenfor området som er mest representativt for virkelig verdi under omstendighetene.

Ved opplysninger om verdsettelsesmetode og input som er brukt, bør utstedere beskrive alle vesentlige endringer fra forrige rapporteringsperiode og årsaker til disse endringene. Når det er aktuelt, påpeker ESMA også at regnskapsprodusenter må forklare hvordan klimaforhold har blitt vurdert i målingen av investeringseiendommer.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter målt til amortisert kost

IFRS 7 krever opplysninger om virkelig verdi for hver klasse av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser – dette gjelder også finansielle instrumenter som måles til amortisert kost. For hver klasse av finansielle eiendeler og gjeld som ikke er målt til virkelig verdi, men der virkelig verdi gis i noter, krever IFRS 13 noteopplysninger blant annet om nivået i virkelig verdi-hierarkiet og en beskrivelse av verdsettelsesmetoder. ESMA oppfordrer til å være nøye med

notekravene siden det i dagens makroøkonomiske klima kan forkomme at regnskapsprodusenter som opplever vanskeligheter med å oppfylle sine finansielle forpliktelser, trenger å selge finansielle eiendeler for å generere ytterligere likviditet.

Ikke-finansiell rapportering og andre forhold

I omtalen av ikke-finansiell rapportering har ESMA fokus på klimarelaterte forhold. De omtaler EU-taksonomien som kan beskrives som et klassifiseringssystem for bærekraftige økonomiske aktiviteter. Som i tidligere år fortsetter ESMA å fremheve betydningen av åpenhet i rapportering om klimarelaterte forhold, noe som blir enda viktigere i de kommende år som følge av implementering av CSRD-(Corporate Sustainable Reporting Directive)regelverket.

Alternative resultatmål («APM-er») er en gjenganger i det årlige prioriteringsdokumentet. ESMA minner om at bruken av APMer skal være konsistent over tid, at APMer skal avstemmes mot IFRS-tall, samt at et APM skal være nøytralt.

Avsluttende kommentarer

ESMA har i sine prioriteringer for kontrollen av finansregnskapet for 2023 nok en gang prioritert klima og makroøkonomiske forhold som sine hovedtemaer. Gitt dagens globale utfordringer er det ingen overraskelse at ESMA velger akkurat disse temaene.

14. november offentliggjorde Finanstilsynet sine prioriteringer for kontroll av årsrapportene for 2023.⁴ Finanstilsynet har valgt å prioritere de samme områdene som ESMA uten noen særnske tillegg for deres 2023-kontroll.

⁴ <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/58ae4748967c468986084db1bc08afba/kontroll-av-noterte-foretaks-finansielle-rapportering-i-2023.pdf>